(1)

Gemeente Amsterdam
Gemeenteraad
Gemeenteblad
Schriftelijke vragen

R

Jaar	**2016**
Afdeling	**1**
Nummer	**1564**
Datum akkoord	**11 november 2016**
Publicatiedatum	**14 november 2016**

Onderwerp

Beantwoording schriftelijke vragen van het lid . ı van 2 augustus 2016 inzake het gemeentelijk beleid ten aanzien van Stolpersteine.

Aan de gemeenteraad

Toelichting door vragensteller:
:
Tijdens de Tweede Wereldoorlog zijn meer dan 60.000 Amsterdamse Joden vermoord. Om hen te gedenken bestaat de mogelijkheid zogeheten Stolpersteine (struikelstenen) te plaatsen in de straat voor het huis waar een Joods gezin heeft gewoond dat in de oorlog is omgekomen.

Onlangs verscheen het bericht dat in verschillende Nederlandse gemeenten geplaatste Stolpersteine worden gestolen, of op z'n minst verdwijnen. De stenen zelf hebben een beperkte materiële waarde, maar vertegenwoordigen vaak een grote emotionele waarde voor nabestaanden en buurtbewoners.

De fractie van de VVD vindt het van belang dat mensen die Stolpersteine willen laten plaatsen hiertoe de ruimte krijgen. Individuen die als vandalen tewerk gaan en de stenen uit de grond trekken, om welke reden dan ook, verdienen het om aangepakt te worden.

Gezien het vorenstaande heeft het lid . . ı, namens de fractie van de VVD, op grond van artikel 45 van het Reglement van orde voor de raad van Amsterdam, de volgende schriftelijke vragen aan het college van burgemeester en wethouders gesteld:

1. Deelt het college de mening van de fractie van de VVD dat het herdenken van de geschiedenis van de Holocaust door het plaatsen van Stolpersteine een positieve ontwikkeling is?

   Antwoord:
   Ja, het college deelt de mening van de VVD. Het is belangrijk dat de herinnering aan deze donkere periode uit onze geschiedenis levend wordt gehouden. Dat gebeurt met boeken, films, websites en monumenten, maar ook met gedenksteentjes in de Amsterdamse straten waar stadsgenoten woonden die vermoord zijn om wie zij waren. Zo behouden zij hun plaats in de historie die de nazi's hen wilden ontnemen.

2. In hoeverre is er sprake van een geüniformeerd beleid ten aanzien van het plaatsen van Stolpersteine in Amsterdam? Bestaan er verschillen tussen de stadsdelen inzake het plaatsen van de stenen? Zo ja, welke?

Antwoord:
In Amsterdam zijn de afgelopen jaren verschillende soorten gedenksteentjes geplaatst om de herinnering van oorlogsslachtoffers levend te houden. De Stolpersteine is een gedenksteentje dat ontworpen is door de Duitse kunstenaar Gunther Demnig. Meer informatie over de Stolpersteine is te vinden via: https://nl.wikipedia.org/wiki/Stolpersteine. Een ander voorbeeld waarbij gedenksteentjes worden gebruikt, is de Schaduwkade aan de Nieuwe Keizersgracht, naast de Hermitage Amsterdam. Zie verder via: http://www.dedokwerker.nl/schaduwkade.html

Het college heeft geen moeite met de toepassing van verschillende soorten en ontwerpen van gedenksteentjes op verschillende locaties. De beoordeling van plaatsingen van gedenksteentjes in de openbare ruimte is in handen van de stadsdelen. De stadsdelen weten elkaar te vinden indien er sprake is van bijzondere aanvragen voor plaatsing van gedenksteentjes. Waar nodig kunnen stadsdelen de wijze van afhandeling van aanvragen onderling afstemmen.

3. Is het college bereid inzicht te geven in de mogelijkheden voor een eenduidig beleid in Amsterdam ten aanzien van het plaatsen van Stolpersteine?

Antwoord:
Zie het antwoord onder 2. Het college ziet geen noodzaak voor de formulering van stedelijk beleid, maar hecht wel aan een zorgvuldige behandeling van aanvragen, plaatsing en beheer van de gedenksteentjes. Daarom zal aan de voorzitters van de bestuurscommissies worden gevraagd om het college te informeren over het beleid van de stadsdelen rond de gedenksteentjes.

4. Is het college voorts bereid, bewoners die stenen willen plaatsen dit te laten doen met een meldplicht, in plaats van een vergunningsaanvraag, mocht daarvan sprake zijn? Zo nee, waarom niet?

Antwoord:
Een vergunningsaanvraag is in principe niet nodig want de steentjes steken niet boven het maaiveld uit. Afhankelijk van het soort bestrating, volstaat in de meeste gevallen een meldplicht. Dit is ter beoordeling door het betreffende stadsdelen. De stadsdeelvoorzitters zal worden gevraagd om het college over dit onderwerp nader te informeren.

5. Ziet het college mogelijkheden om via een loketfunctie het aanvragen van de plaatsing van de Stolpersteine te faciliteren? Zo nee, waarom niet?

Antwoord:
Ja, alle stadsdelen hebben een algemene loketfunctie waar ook aanvragen voor de plaatsing van gedenksteentjes kunnen worden ingediend. Dit soort individuele locatieafhankelijke initiatieven zijn bij de stadsdelen in goede handen.

6. Op welke manieren kan worden voorkomen dat Stolpersteine worden ontvreemd?

Antwoord:
De meldplicht zorgt er voor dat geplaatste gedenksteentjes bij de gemeente bekend zijn. Dit is een voorwaarde om te kunnen handhaven bij moedwillige beschadiging of ontvreemding.
Omdat de herdenkingssteentjes tussen veel verschillende soorten bestrating worden geplaatst zijn er geen uniforme constructies beschikbaar om de steentjes te verankeren. Bovendien zijn ook steentjes met verankering niet gevrijwaard van beschadiging of ontvreemding. Hier moet vooral een beroep worden gedaan op het gezonde verstand en respect van mensen om gedenkstenen met rust te laten. Ook over dit onderwerp zal aan de stadsdeelvoorzitters worden gevraagd om het college nader te informeren.

Burgemeester en wethouders van Amsterdam

A.H.P. van Gils, secretaris E.E. van der Laan, burgemeester

(2)

Gemeente Amsterdam
Stadsdeel Centrum

Extract
uit het Boek der besluiten van het dagelijks bestuur van het stadsdeel Centrum
dinsdag, 23 november 2010

Registratienummer
Onderwerp Conceptbesluit ter vaststelling van beleidsregels voor het aanbrengen van Stolpersteine in de binnenstad.

Op voorstel van de dagelijks bestuurder voor Openbare Ruimte neemt het dagelijks bestuur het volgende besluit:

Vaststelling van beleidsregels voor het aanbrengen van Stolpersteine in de binnenstad.

In zijn oordeel heeft het dagelijks bestuur betrokken:

Aanleiding
Twee verzoeken tot het aanbrengen van Stolpersteine voor verschillende percelen in de binnenstad ter nagedachtenis van familieleden.

Wettelijke bepalingen
Artikel 4.13 APV

Overwegingen
Uit piëteit voor de nabestaanden van slachtoffers van het nazi regime wil het dagelijks bestuur meewerken aan het project Stolpersteine. Stolpersteine zijn gedenktekens ontworpen door de Duitse kunstenaar Gunter Demnig. De stenen worden geplaatst op het trottoir voor de huizen waar vroeger mensen (joden, jehova's, homo's, roma's etc.) hebben gewoond die door de nazi's zijn gedeporteerd en vermoord. Op de stenen zijn, in een messing plaatje, de naam, geboortedatum, deportatiedatum en plaats en datum van overlijden gestanst. De stenen hebben een afmeting van 10 x 10 centimeter zodat je er als het ware (niet letterlijk) over struikelt met je hoofd en je hart en je moet buigen om de tekst te kunnen lezen.

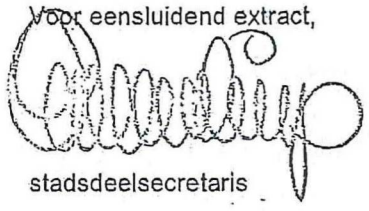
Voor het kunnen plaatsen van een Stolpersteine moet de weg opengebroken worden. Hiervoor is een ontheffing op grond van artikel 4.13 APV nodig. Van deze mogelijkheid tot het geven van een ontheffing wordt weinig gebruik gemaakt omdat uitgangspunt van het Handboek Inrichting Openbare Ruimte (HIOR) is om zo min mogelijk aan de openbare ruimte toe te voegen. Het project Stolpersteine is echter zodanig bijzonder dat dit een afwijking van het uitgangspunt van het HIOR wenselijk maakt. Op aanvraag wil het dagelijks bestuur daarom ontheffing verlenen ex artikel 4.13 tweede lid APV zodat de weg opengebroken kan worden om zo de Stolpersteine te plaatsen. De afgegeven ontheffing houdt tevens in de toestemming om de Stolpersteine te plaatsen. Bij de volgende actualisering van het HIOR zal dit expliciet gemeld worden. Geen ontheffing zal verleend worden in het geval de omwonenden van het perceel waarvoor de Stolpersteine geplaatst wordt, daartegen bezwaar hebben. Bij de aanvraag dient daarom een verklaring van geen bezwaar van de omwonenden overgelegd te worden.

Bij de te verlenen ontheffing ex artikel 4.13 APV zullen de volgende voorwaarden worden opgenomen:
- De nabestaande neemt contact op met de kunstenaar Gunter Demnig voor het aanbrengen van Stolpersteine voor het perceel waar de familie woonde, werkte of studeerde en volgt de stappen met aanwijzingen zoals aangegeven op zijn website www.stolpersteine.com;

- Kunstenaar Gunter Demnig stanst op een messing plaatje dat op de stenen is bevestigd; naam, geboortedatum, deportatiedatum en plaats en datum van overlijden;
- Kunstenaar Gunter Demnig houdt zelf de gegevens bij van plaatsing en locatie waar Stolpersteine is aangebracht en de contactgegevens van de nabestaanden;
- De nabestaande stelt de omwonenden van het perceel op de hoogte van het voornemen tot aanbrengen van Stolpersteine en laat hen een verklaring van bezwaar dan wel van geen bezwaar tekenen;
- De nabestaande vraagt een ontheffing ex artikel 4.13 APV aan en legt bij de aanvraag de verklaringen van de omwonenden over;
- Indien één of meer van de omwonenden bezwaar heeft tegen het plaatsen van de Stolpersteine zal geen ontheffing worden verleend;
- De nabestaande neemt contact op met de wegbeheerder om de exacte locatie voor de deur van het perceel vast te stellen. Eventueel wordt door de afdeling onderhoud op aanwijzing van de wegbeheerder de stoep opgebroken vlak voor plaatsing door de kunstenaar. De Stolpersteine zal zo passend mogelijk in het bestaande straat materiaal worden opgenomen;
- Beheer en onderhoud van de Stolpersteine ligt niet bij het stadsdeel, maar wordt verzorgd door de nabestaande of de kunstenaar;
- Bij schade of diefstal is de gemeente niet aansprakelijk;
- Bij herprofilering wordt contact opgenomen met de kunstenaar of zijn plaatsvervanger en in overleg bepaald of de Stolpersteine teruggeplaatst wordt.

Een afschrift van dit besluit ontvangt afdeling Dienstverlening en afdeling Onderhoud en Beheer

Voor eensluidend extract,

stadsdeelsecretaris

paraaf
sectorhoofd: